

Komunikační manuál DNNT pro zaměstnance knihoven

Co je DNNT?

DNNT neboli Díla nedostupná na trhu je bezplatná služba několika digitálních knihoven. Tato služba zpřístupňuje digitalizované dokumenty vydané na území ČR, které jsou chráněné autorským právem (tj. neuplynulo 70 let od smrti autora nebo 50 let od vydání díla). Dokumenty v DNNT zároveň nelze zakoupit v běžné obchodní síti, a to ani v podobě dalších vydání (včetně vydání upravených nebo elektronických).

Službu DNNT v současné době zprostředkovává přibližně 200 knihoven a stále přibývají další. V první řadě se jedná především o vysokoškolské, výzkumné a krajské knihovny. Zapojena je též celá řada větších veřejných knihoven. Seznam knihoven nabízející přístup k DNNT je k dispozici [zde](#).

Co v DNNT najdu?

V DNNT jsou zařazena díla založená na textu, včetně jejich součástí (ilustrace apod.), u nichž neuplynulo 70 let od smrti autora nebo 50 let od vydání díla, a která projdou následujícím procesem:

- byl podán návrh na zařazení do seznamu děl nedostupných na trhu, a to autorem, knihovnou, nebo kolektivním správcem
- 6 měsíců po podání návrhu na zařazení díla na seznam děl nedostupných na trhu již toto dílo není možné na trhu sehnat v žádné podobě, včetně dalšího nebo změněného vydání, a to ani v elektronické podobě
- autor, či nositel práv nevyzval k vyřazení svého díla z návrhů nebo seznamu děl nedostupných na trhu
- na základě výše uvedeného zařadila NK ČR dílo do [seznamu děl nedostupných na trhu](#)

Aktuálně jsou dostupné plné texty přibližně 200 000 digitalizovaných knih a časopisů. V roce 2022 jsou v DNNT k dispozici knihy vydané do roku 2007 a periodika do roku 2011 a obsah se bude nadále rozšiřovat. Knihy (monografie) do roku 2001 a periodika do roku 2011 jsou přístupné i z domova. Část knih nedostupných na trhu vydaných mezi lety 2002–2007 je přístupná pouze z počítačů v zapojených knihovnách a institucích. O službu terminálového připojení může knihovna požádat a uzavřít dodatek ke své smlouvě o [terminálovém přístupu](#).

Čtenáři

Jak se do DNNT dostanu?

Do digitální knihovny DNNT se na území České republiky mohou přihlásit registrovaní uživatelé knihoven a institucí, které službu DNNT zprostředkují. Přihlášení do DNNT je možné prostřednictvím služby správy identit eduID nebo ID NDK. Návod na přihlášení pomocí účtů eduID a ID NDK je [zde](#).

Přístupy do digitálních knihoven v režimu DNNT

DNNT zpřístupňuje následující digitální knihovny:

- [Národní digitální knihovna Národní knihovny ČR](#)
- [Digitální knihovny Moravské zemské knihovny](#)
- [Digitální knihovna Akademie věd ČR](#)
- [Digitální knihovna Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové](#)

Snadný přístup k těmto digitálním knihovnám umožňuje stránka <https://dnnt.cz/>. Všechny dokumenty DNNT je možné též vyhledávat přes portál knihovny.cz [zde](#). Video návod k vyhledávání najdete [zde](#).

Co obsahují digitální knihovny?

Digitální knihovny Národní knihovny ČR a Moravské zemské knihovny se obsahově přibližně z 90 % překrývají, ale v každé z nich najdete i unikátní díla. Každá z nich obsahuje cca 260 000 digitalizovaných dokumentů většinou z české vydavatelské produkce. Digitální knihovna Knihovny Akademie věd obsahuje především knihy a časopisy z produkce ústavů AV ČR a jejich předchůdců (cca 7 400 dokumentů). Digitální knihovna SVK HK obsahuje regionální monografie a periodika (cca 4 680 dokumentů). Zaměřuje se především na publikace vztahující se k osobnostem a území současného Královéhradeckého kraje.

Musím do každé digitální knihovny použít rozdílné přihlašovací údaje?

Ne, do všech digitálních knihoven se používají stejné přihlašovací údaje. Pokud vaše knihovna používá pro identifikaci svých uživatelů systém eduID, použijete přihlašovací údaje, které používáte při vstupu do svého čtenářského konta nebo knihovního katalogu. V ostatních případech se uživatelé přihlašují pomocí [identity NDK](#) - více informací, včetně těch, jak získat přístup k DNNT naleznete [zde](#).

Připojím se do DNNT z domova?

Ano. Knihy (monografie) do roku 2001 a periodika do roku 2011 jsou přístupná i z domova. Část knih nedostupných na trhu vydaných mezi lety 2002–2007 je přístupná pouze z počítačů v zapojených knihovnách a institucích. O službu terminálového připojení může knihovna požádat a uzavřít dodatek ke své smlouvě o [terminálovém přístupu](#).

Jak získám přístup do DNNT, když moje knihovna není zapojená?

Podmínkou pro přístup do DNNT je, aby byl čtenář registrován v knihovně, která nabízí zprostředkování služby DNNT. Některé ze zapojených knihoven umožňují i vzdálenou registraci. Více informací [zde](#).

Jak mohu DNNT využívat a co je zakázáno?

Čtenáři si po přihlášení do DNNT mohou v digitální knihovně vyhledat a zobrazit plné texty jednotlivých dokumentů a číst je. Zobrazené stránky slouží výhradně pro jejich osobní potřebu, je zakázáno je kopírovat, tisknout či pořizovat jejich screenshoty. Je také zakázáno neúměrné vytěžování služby, čímž je například strojové vytěžování.

Co se stane, když se zjistí, že došlo k porušení pravidel služby DNNT?

Dojde-li k porušení pravidel služby DNNT, správce digitální knihovny dotyčnému čtenáři zablokuje přístup ke službě DNNT. Uživatel pak zároveň ztratí přístup ke všem digitálním knihovnám, které DNNT provozují. V případě porušení pravidel je dále knihovna, ve které je čtenář registrován, povinna poskytnout součinnost kolektivnímu správci při zjišťování totožnosti čtenáře. Osobní údaje čtenářů jsou uchovávány po dobu následujícího kalendářního roku. Podrobná pravidla používání služby DNNT stanovují [Všeobecné podmínky](#).

Přístup k DNNT umožňuje licenční smlouva

Online zpřístupnění DNNT umožňují licenční smlouvy uzavřené mezi Národní knihovnou ČR a kolektivními správci autorských práv Dilia a OOA-S. Uživatelé mohou DNNT využívat bezplatně. Autoři za zpřístupnění svých děl v digitální podobě získávají odměnu. Národní knihovna ČR hradí kolektivním správcům roční licenční poplatek. Z těchto finančních prostředků jsou potom autorům rozdělovány odměny podle intenzity využití jednotlivých děl. DNNT jsou díla chráněná autorským právem, u kterých neuplynulo 70 let od smrti autora. Autor, případně nakladatel má možnost zakázat zpřístupnění svých děl v digitální podobě.

Národní knihovna ČR uzavřela licenční smlouvy s kolektivními správci DILIA a OOA-S umožňující zpřístupňování děl nedostupných na trhu. NK ČR má ze zákona dané postavení centra knihovního systému a udělená licence se tak vztahuje i na další knihovny. Bližší informace jsou uvedeny v Memorandu mezi SČKN a NK ČR [zde](#).

Autoři a nakladatelé

Co je to Seznam DNNT (SDNNT)?

Seznam DNNT je bibliografická databáze DNNT (t. j. neobsahuje plné texty), kterou provozuje Národní knihovna ČR. Obsahuje záznamy děl nedostupných na trhu, které je možné zpřístupnit online. V Seznamu DNNT jsou zařazena i díla, která dosud na digitalizaci čekají.

V databázi DNNT se zpřístupňují pouze díla, jež jsou nejprve zařazena do [Seznamu děl nedostupných na trhu](#). Na seznam DNNT jsou přidávána díla, která byla navržena na zařazení a prošla půlročním vystavením v Návrhu na zařazení do SDNNT.

Ze seznamu jsou vyřazována díla, která vyšla v novějším vydání, nebo o jejichž vyřazení požádal autor, či nakladatel.

Kde najdu Seznam DNNT?

Seznam děl nedostupných na trhu je možné si prohlédnout [zde](#).

Kdo může navrhnout dílo na zařazení do Seznamu DNNT?

Návrhy na zařazení do Seznamu DNNT mohou podávat knihovny, autoři i další nositelé práv (například nakladatelé) a kolektivní správci autorských práv.

Jak navrhnout dílo do Seznamu DNNT?

Návrhy se podávají prostřednictvím [databáze SDNNT](#) nebo [formuláře](#), který je třeba poslat na adresu dnnt-seznam@nkp.cz, či poštou na adresu Národní knihovna České republiky, Mariánské náměstí 190/5, 110 00 Praha 1. Zásilku označte "Seznam DNNT - Návrh - JménoNavrhovatele - Autor".

Nové návrhy na zařazení do Seznamu DNNT zveřejňuje Národní knihovna ČR zpravidla jedenkrát za půl roku. Autoři a kolektivní správci mohou po dobu následujících 6 měsíců požádat o vyřazení návrhů. Poté jsou návrhy zařazeny do Seznamu DNNT.

Dostane autor za zveřejnění díla v DNNT odměnu?

Za zpřístupnění DNNT obdrží autor (nositel práv) finanční odměnu. Národní knihovna ČR bude kolektivním správcům (Dilia a OOA-S) předávat informace o užitých dílech. Na základě těchto informací kolektivní správci odměny rozúčtují autorům (nositelům práv), kteří se u nich přihlásí. Částka na odměny je hrazena ze státního rozpočtu.

Je možné požádat o vyřazení díla z DNNT?

Autor má právo na vyřazení svého díla ze seznamu DNNT. Díla vyřazená ze Seznamu DNNT nebudou v digitálních knihovnách zúčastněných knihoven zpřístupňována v tomto režimu.

V případě záměru vyřadit dílo je nutné písemně vyzvat NK ČR k vyřazení díla ze Seznamu DNNT. K tomu lze využít [formulář](#), který je třeba poslat na adresu dnnt-seznam@nkp.cz, či poštou na adresu Národní knihovna České republiky, Mariánské náměstí 190/5, 110 00 Praha 1. Zásilku označte, prosím, "Seznam DNNT - Vyřazení - JménoNavrhovatele - Autor".

Může autor zakázat digitalizaci svého díla?

Pokud má knihovna dílo určitého autora ve svém knihovním fondu, může ho bez jeho souhlasu digitalizovat. Digitalizované dílo může také omezeně zpřístupnit, a to na počítačích ve svém objektu. Knihovna může pro uživatele zhotovit tiskovou kopii digitalizovaného díla, ale nesmí umožnit zhotovení digitální kopie. Autor ale může zakázat, aby jeho dílo bylo zpřístupněno online jako dílo nedostupné na trhu.

Knihovny

Jak se zapojit do DNNT?

Služba zpřístupnění DNNT je poskytována prostřednictvím knihoven evidovaných podle knihovního zákona. Knihovna, která chce svým uživatelům a návštěvníkům umožnit přístup ke službě DNNT musí splnit několik podmínek:

- projevít o službu zájem, správně a úplně [vyplnit vstupní formulář](#)
- uzavřít smlouvu s Národní knihovnou ČR o zpřístupnění služby
- vést evidenci svých uživatelů (registraci čtenářů) a zajistit její průběžnou aktualizaci
- zakotvit základní podmínky poskytování služby DNNT do knihovního řádu a informovat uživatele o nakládání s osobními údaji
- poskytnout součinnost kolektivnímu správci nebo Policii ČR v případě podloženého podezření na porušení pravidel ze strany uživatele, tj. poskytnout osobní údaje o uživateli

Pro přihlašování uživatelů ke službě DNNT je důležitý způsob identifikace uživatelů:

- knihovna je zapojena v České akademické federaci identit eduID.cz nebo využívá identity prostřednictvím portálu knihovny.cz
- knihovna při registraci využije zdarma identitních služeb Národní knihovny ČR prostřednictvím ID NDK.

Podrobný postup pro zapojení je k dispozici [zde](#).

Jak je DNNT zpřístupňováno?

Díla nedostupná na trhu jsou zpřístupňována ve dvou režimech:

- vzdálený přístup
- terminálový přístup

Vzdálený přístup

Vzdálený přístup umožňuje uživatelům zapojené knihovny připojení do databáze DNNT z počítače mimo knihovnu. Knihovna, která chce svým uživatelům poskytnout přístup do DNNT, musí mít s Národní knihovnou uzavřenou smlouvu o zpřístupnění služby DNNT. Vzdáleným přístupem z domova jsou v roce 2022 dostupné knihy (monografie) do roku 2001 a periodika do roku 2011.

Terminálový přístup

Zpřístupnění DNNT na místě samém, tj. v síti knihovny v současné době funguje v pilotním provozu pro knihovny s pevnou IP adresou (pro knihovny s dynamickou IP adresou probíhá vývoj v NK ČR). Terminálové připojení je možné pouze z fyzického prostoru knihovny, tedy počítačového terminálu v knihovně. O službu terminálového připojení může knihovna požádat a uzavřít dodatek ke své smlouvě o [terminálovém přístupu](#).

Terminálový přístup do DNNT zpřístupňuje veškeré dokumenty, které jsou dostupné ve vzdáleném přístupu (knihy vydané do roku 2001 a periodika do roku 2011) a navíc knihy vydané v letech 2002 a 2007. V režimu terminálového připojení je tedy k dispozici více titulů, než ve vzdáleném přístupu.

Odkaz na web DNNT

Snadný přístup k digitálním knihovnám nabízejících DNNT umožňuje stránka <https://dnnt.cz/>. Zde jsou též podrobnější informace k DNNT.

Sociální sítě

Pro propagaci DNNT je možné využít zaslané materiály. Prosíme o používání loga DNNT a sloganu **#coužjindenenajdete** na sociálních sítích i mimo ně. Ostatní materiály jsou též volně k využití.

Kontakty

Smlouva a informace o DNNT

PhDr. Vít Richter
Vit.Richter@nkp.cz
221 663 338

Vyplnění registračních formulářů

dnnt-registrace@nkp.cz

Technická podpora

dnnt-it@nkp.cz

Propagace a komunikace DNNT

Bc. Lucie Šénvajc
Lucie.Senvajc@nkp.cz
221 663 277